

ВІДГУК

Офіційного опонента, завідувача кафедри хірургії №2 Харківського національного медичного університету, доктора медичних наук, професора Криворучко Ігоря Андрійовича на дисертаційну роботу Кербаж Нізара Ріда «Удосконалення хірургічної тактики при гострому панкреатиті» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – «Медицина», галузь знань 22 – «Охорона здоров'я»

Актуальність обраної теми дисертації.

Гострий панкреатит – це одна з найбільш актуальних і складних проблем у невідкладній абдомінальній хірургії та у той же час є найпоширенішим захворюванням підшлункової залози. Згідно епідеміологічної оцінки сучасних досліджень у панкреатології, наукові дані свідчать про зростання захворюваності в усьому світі. Не зважаючи на те, що загальна смертність від гострого панкреатиту має відносну тенденцію до зниження, цей показник може сягати половини показника захворюваності при ускладненому перебігу хвороби. Частота тяжких форм у структурі гострого панкреатиту також збільшилась протягом останніх років, а панкреатичний некроз сьогодні зустрічається у 15-30% випадків захворювання. У такій ситуації важливо і актуально вчасно оцінити тяжкість стану хворого, щоб мати можливість передбачити подальший розвиток захворювання і відповідно обрати правильну тактику лікування.

У різні періоди тактика лікування гострого панкреатиту змінювалось від суворо консервативної до використання різноманітних методів хірургічних втручань, проте частота ускладнень та летальність цього захворювання досі залишаються на високому рівні.

Наведене свідчить, що представлена дисертаційна робота Кербаж Нізара Ріда на тему: «Удосконалення хірургічної тактики при гострому панкреатиті», є актуальним та практично орієнтованим науковим дослідженням.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом НДР кафедри хірургії №3 Полтавського державного медичного університету «Розробка науково обґрунтованих принципів стратифікації, моніторингу і прогнозування перебігу хірургічних захворювань та травм», №0120U101176. Автор є співвиконавцем зазначеної НДР

Особистий внесок автора в отриманні наукових результатів, представлених у дисертації.

Після аналізу наявних іноземних та вітчизняних наукових джерел у контексті обраної наукової спрямованості, була проведена чітка деталізація теми, мети, завдань, методів та об'єкта дослідження у рамках дисертаційної роботи. Автором проведений відбір пацієнтів, збір матеріалу та опрацьовані медичні картки стаціонарних хворих, проведені та проаналізовані обстеження хворих. Автором, разом із науковим керівником, були проведені оперативні втручання.

Автором здійснено інформаційно-патентний пошук та отримано патент на корисну модель, розроблено рекомендації щодо удосконалення хірургічної тактики, виконано статистичний аналіз та інтерпретовано отримані результати. Дисертантом самостійно написано всі розділи дисертації, сформовано висновки та практичні рекомендації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

Дисертаційна робота є самостійним дослідженням, яка виконана та написана з використанням сучасних методик та методологічних підходів щодо проведення наукових досліджень. Під керівництвом наукового керівника визначено напрям основних досліджень, сформульовані мета та завдання, проведено науковий інформаційно-патентний пошук, відбір пацієнтів для спостережень, систематизація, реферування та аналіз наукових джерел літератури.

Достовірність і обґрунтованість сформульованих у дисертації наукових положень і висновків визначається використанням сучасних та адекватних

методів дослідження та достатнім за обсягом клінічним матеріалом. Представлений у роботі ілюстративний матеріал повністю відповідає результатам досліджень.

Висновки та практичні рекомендації повністю відповідають меті та поставленим завданням, та логічно завершують роботу. Робота виконана з дотриманням морально-етичних норм та основних положень біоетики згідно сучасних вітчизняних та міжнародних документів з біомедичних досліджень.

Наукова новизна результатів:

Автором доповнено наявні знання про системний характер змін в організмі людини при гострому панкреатиті за рахунок вивчення порушень мікроциркуляції.

Дисертантом встановлено наявність комплексного зв'язку визначених клінічних та лабораторно-інструментальних показників на тяжкість гострого панкреатиту у першу добу захворювання, що послужило основою для розробки системи стратифікації тяжкості перебігу гострого панкреатиту з урахуванням змін мікрогемодинаміки.

Виявлено переваги використання удосконаленого методу оперативного лікування пацієнтів з тяжким гострим панкреатитом, з використанням системи лікування ран під негативним тиском та подальшим застосуванням локальної антибактеріальної терапії.

Практичне значення одержаних результатів.

Основні результати дисертації впроваджено в клінічну практику та діагностичний процес КП «1-ша МКЛ ПМР».

Основні положення, викладені в матеріалах дисертації, впроваджені у навчальний процес кафедри хірургії №3 Полтавського державного медичного університету.

Висновок про повноту опублікування основних положень дисертації.

Матеріали дисертації відображені у 7 наукових працях, з яких:

- 4 статті у наукових фахових виданнях України;
- 1 патент України на корисну модель;

- 2 тезових робіт у збірниках матеріалів конференцій

Основні положення дисертаційної роботи доповідались на трьох науково-практичних конференціях різного рівня.

Оцінка структури дисертації.

Дисертацію викладено на 194 сторінках друкованого комп'ютерного тексту українською мовою. Робота складається з анотації українською та англійською мовами, переліку умовних скорочень, вступу, аналітичного та систематичного огляду літературних джерел, опису матеріалів та методів дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій, списку літератури та додатків. Робота ілюстрована 31 таблицями та 33 рисунками. Перелік використаних літературних джерел налічує 240 позицій (2 кирилицею та 238 латиницею), які займають 29 сторінок. Додатки займають 4 сторінки.

Вступ дисертації має традиційну структуру й включає в себе розкриття актуальності теми, мету та завдання дослідження.

Розділ «Огляд літератури» викладений на 35 сторінках та має п'ять підрозділів, в яких розглядаються поширеність гострого панкреатиту, патогенетичні механізми, описана роль гемодинамічних змін у розвитку гострого панкреатиту та його ускладнень, розглянуто переваги та недоліки традиційних критеріїв, що використовуються для визначення тяжкості гострого панкреатиту та розкрито проблему сучасних гайдлайнів у терапевтичному підході до лікування пацієнтів з гострим панкреатитом. Матеріал викладений з аналітичної точки зору, логічно. У цьому ж розділі, у якості підрозділу, автором представлений систематичний огляд літератури, у якому описані переваги локального використання антибактеріальних засобів при їх використанні з системною терапією за наявності інфікованого панкреатичного некрозу. Структура підрозділу відповідає вимогам гайдлайнів PRISMA.

Другий розділ «Матеріали та методи дослідження» складається з двох підрозділів та трьох основних пунктів. У першому підрозділі описано основні етапи наукової роботи та наведений дизайн дослідження. Далі автор наводить

перелік використаних в дисертаційній роботі методів дослідження. Докладно описані методики, що використовувались для розробки критеріїв стратифікації тяжкості захворювання, лабораторно-інструментальні та методи статистичної обробки даних.

Викладення результатів власних досліджень розпочинається розділом «Особливості функціональних показників мікроциркуляції у пацієнтів на ранніх стадіях гострого панкреатиту в залежності від тяжкості захворювання», який присвячений дослідженню стану мікроциркуляторного русла за допомогою лазерної доплерівської флоуметрії у пацієнтів з гострим панкреатитом різного ступеня тяжкості. За результатами цього розділу виявлений вплив тяжкості захворювання на показники мікроциркуляції на початку захворювання. Також встановлено оптимальну точку проведення дослідження стану мікроциркуляції у таких пацієнтів.

У 4-му розділі «Особливості клінічних, лабораторних та інструментальних показників у пацієнтів на ранніх стадіях гострого панкреатиту в залежності від тяжкості захворювання» визначено, що наявність випоту у плевральній та/або черевній порожнині, кількість критеріїв синдрому системної запальної відповіді та зміни гематокритного числа мають окремий та комплексний, разом з показником мікроциркуляції, зв'язок з тяжкістю гострого панкреатиту.

У якості узагальнення проведених досліджень у сфері діагностики гострого панкреатиту, у 5-му розділі «Розробка стратифікаційної моделі тяжкості гострого панкреатиту» автором описано процес розробки системи критеріїв визначення тяжкості перебігу гострого панкреатиту та проведене порівняння з тривіальними системами оцінки, у результаті якого визначено ефективність розроблених критеріїв для стратифікації тяжкості захворювання протягом першої доби.

В цілому, охарактеризований даний розділ є обширним, має узагальнення отриманих результатів досліджень, пов'язаних з ранньою стратифікацією тяжкості гострого панкреатиту.

У 6-му розділі «Оптимізація методів консервативного та хірургічного лікування тяжких форм гострого панкреатиту» представлено процес виконання оперативного втручання у пацієнтів з гострим тяжким панкреатитом за удосконаленою методикою, із використанням системи для лікування ран під негативним тиском. Окрім опису методики виконання втручання, автором наведено клінічний випадок окремим підрозділом, який детально описує можливості та переваги використання розробленого методу у таких пацієнтів.

Узагальненням та об'єктивізацією ефективності удосконаленого методу хірургічного лікування пацієнтів з гострим тяжким панкреатитом у даному розділі стало його порівняння зі стандартною методикою відкритих оперативних втручань з використанням методів статистичної обробки даних. У підрозділі чітко висвітлені критерії, за якими можна зробити висновок про ефективність удосконаленого методу хірургічного лікування.

Завершенням даного розділу виступає підрозділ «аналіз та узагальнення результатів дослідження», де автор проводить аналіз отриманих результатів дослідження та порівнює їх з сучасним станом проблеми у світі, посилаючись на дослідження даної сфери, які проводились останніми роками.

Висновки (їх 5) цілком відповідають завданням та висвітлюють основний зміст дисертації.

За результатом проведеного дослідження автор **формує рекомендації**, які відображають практичну значущість результатів дисертаційного дослідження для використання у системі практичної охорони здоров'я.

Дотримання принципів академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Кербаж Нізара Ріда «Удосконалення хірургічної тактики при гострому панкреатиті» та наукові статті, які опубліковані за темою дисертації не містять текстових та інших запозичень, а виявлені збіги є загальноприйнятими фразами та назвами. Виходячи з вищенаведеного, дисертант є науковцем, який у своїй науковій роботі дотримується основних принципів академічної доброчесності.

Як побажання до оформлення дисертації, дизайн дослідження у розділі «Матеріали та методи» добре б було ілюструвати блок-схемами. Також, серед побажань до розділу огляду літератури слід відмітити більш ґрунтовний аналіз робіт вітчизняних вчених.

За актуальністю, сучасним методичним рівнем виконання, новизною, практичним значенням отриманих результатів, обґрунтованістю наукових положень і висновків, їхньою достовірністю та повнотою викладу в опублікованих працях, дисертаційна робота Кербаж Нізара Ріда складає гарне враження. Зроблені автору зауваження не є принциповими, не зменшують актуальності роботи, не впливають на зміст отриманих результатів дослідження, не зменшують практичне та теоретичне значення, та не впливають на високу оцінку роботи в цілому.

З метою дискусії виникли наступні запитання:

1. Які показники та режими роботи системи для терапії ран під негативним тиском Ви використовували при лікуванні пацієнтів за удосконаленою методикою?

2. Як буде виглядати застосування запропонованого методу стратифікації пацієнтів з гострим панкреатитом за тяжкістю захворювання на практиці, коли до лікаря потрапить подібний хворий?

3. Чи можуть бути використані критерії ЛДФ для прогнозування гострого панкреатиту, а не тільки для стратифікації тяжкості?

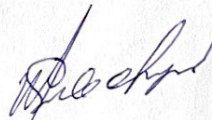
ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Кербаж Нізара Ріда за темою «Удосконалення хірургічної тактики при гострому панкреатиті» представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 22 - Охорона здоров'я за спеціальністю 222 – Медицина є завершеною науково-дослідною роботою, що присвячена актуальному питанню в сучасній науковій і практичній хірургії оптимізації лікування пацієнтів з гострим панкреатитом за рахунок розробки науково обґрунтованих критеріїв стратифікації захворювання та розробки нових способів його лікування.

За актуальністю, методологією та дизайном проведених досліджень, новизною і практичним значенням отриманих результатів, обґрунтованістю наукових положень дисертаційна робота Кербаж Нізара Ріда «Удосконалення хірургічної тактики при гострому панкреатиті» відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 із змінами, внесеними Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 - Охорона здоров'я за спеціальністю 222 - Медицина.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри хірургії №2
Харківського національного
медичного університету,
доктор медичних наук, професор



Ігор КРИВОРУЧКО

